

REVISTA MENSUAL
DE CRENTE GALEGOS
ANO XLI
Nº 1050
De xuño a
xullo de 2023
Benia quen constrúe
a paz!

Non é votar por botar un voto. É votar...

por unha humanidade única
pola equidade territorial
pola xustiza fiscal
pola honestidade feita costume
polo traballo decente
porque ninguén quede tirado
por unha sociedade compasiva
pola aperta entre os diferentes
pola saúde para todas
pola agro-gandaría sustentable
pola fin dos privilexios
pola diversidade lingüística
por máis igualdade
por un teito digno e accesible
polo planeta das nosas netas
pola democracia enerxética

A foto que fala

50.000 mercenarios nas rúas de Rusia revolvéndose contra “a corrupción e incompetencia dos mandos militares”. Golpe con estraño pacto final. Caos na maior potencia nuclear. Alguén debería alegrarse?

O trasno

Daniel López Muñoz

A outra campaña necesaria

O mesmo día que me dispoñía a editar a versión final da conversa sobre os inmigrantes que vai neste número, fixen cediño pola mañá o paseo co meu can, monte adiante. Nunha desas, vin que viña de fronte unha moza disfrazada de *trekking-decatlhon*, acompañada doutro cándido ceibo, de maior envergadura e sexo indefinible a esa distancia. Chegando á altura e vendo o encontro inminente, ceibei con estilo colega-sociable-guai un “Ola! É femia, non?” A moza respondeu, “Si, es una chica!”. O meu can e a súa chica cheiráronse as súas partes e seguimos en dirección oposta. Quedoume gana de rematar a mini conversa cun “Non, chica, non. É femia, cadela. Chica aplícase ás persoas, chicas eran as seis mulleres que morreron onte entre Marrocos e Canarias por unha criminal omisión de socorro”. Pero calei para non parecer un *friki* de Irimia, que é unha das peores cousas que se pode parecer.

Non volvo aquí sobre o tema dos animais con dereitos en contraste coas persoas que carecen deles. Xa temos tirado demasiadas veces dese fío. Quizais se humanizamos as “mascotas” é

porque necesitamos un “outro” que nos cure a ferida moral de deshumanizar persoas, de crearmos entre todas e todos esa des-humanidade de terceira clase. O curioso é que para humanizar animais, primeiro desanimalizámoslos, comezando coa capadura xeral, seguindo polo enclaustramento en 45 m² e rematando por compartir cama e mantel.

Deixemos logo pasear as dúas chicas do conto e centrémonos nos outros seres humanos.

Agora que a economía disque precisa man de obra inmigrante, sería boa cousa que os partidos en campaña escoitasen e fixesen de altofalante das ONG e dos propios inmigrantes e refuxiadas que xa están entre nós. Son enormemente diversos. Teñen potencial e capacidades distintas, unha experiencia que hai que valorar e unha motivación en xeral alta. Non poden seguir neses limbos de ilegalidade se-

milegal, de traballo que non é traballo, de formación inaccesible. Acoller, valorar e diagnosticar situacións, fortalezas e debilidades, incorporar a procesos formativos reais, flexibles, adaptados e certificables, facilitar e non atrancar a súa normalización cidadá, a posibilidade de contratos legais con cotización e dereitos.

E cambiar estereotipos, con campañas que mostren o seu valor, o seu esforzo, a súa disposición.

Non pode ser que o neofascismo marque a axenda do país. Non pode ser que nos faga tan mala xente.

23-xullo: O voto católico ao rescate (ou debería)

Non estamos moi certos de canto “voto católico” queda por aí. O que si parece é que niso que chaman a “loita cultural” e que comezou basicamente nos Estados Unidos co Tea Party e os telepredicadores —e que despois facilitou a eclosión de fenómenos tan pouco exemplares como Trump ou Bolsonaro—, as confesións evanxélicas sempre tiveron moito que ver.

Hai unha ultradereita en Europa —véxase Francia e Alemaña— que ten máis de patriota e racista ca de “relixiosa”. Pero na España profunda —ao xeito de Polonia e Hungría— a compoñente nacional-católica é bastante recoñecible. Canto de nostalxia e refluxo nacional católico ten o fenómeno Vox?

Hai un par de números, *Irimia* dedicoulle unha páxina a unhas declaracións do papa Francisco á emisora arxentina C5N, manifestando o seu pánico e desgusto polo avance da ultradereita e receitando un antídoto: a xustiza social. Francisco apuntaba que cando lle chamaban comunista, el retrucaba: “A miña carta de identidade está en Mateo 25; lédeo e a quen dixo iso que alí pon, dicídelles que é un comunista: tiven fame e déstesme de comer, tiven sede...”

Ese texto de Mateo 25 é o que dá orixe ás que, na mellor tradición católica, se chamaron as obras de misericordia. Dar de comer ao famento e de beber ao sedento, dar teito e pousada aos camiñantes, vestir o espido, visitar enfermos e presos... e ensinar o que non sabe, consolar o deprimido...

Reducir esas “obras” ao ámbito privado é unha solución medieval. Se en algo melloramos como sociedades é que a misericordia, que é a forma vella de denominar a solidariedade en acción, se foi facendo estrutura, institución, educación pública e universal, servizos médicos e sociais, apoio e formación para inmigrantes, casas de acollida para mulleres maltratadas, fogares para reintegrar a ex-presidarios etc... A misericordia máis potente faise hoxe con políticas públicas que igualan, sandan, ensinan, nutren e dan moita vida.

O voto católico debería escoitar o papa de Roma. E non vale dicir que este papa non é católico. O voto católico non debería nunca apoiar nin simpatizar con quen fomenta a idea de que o famento merece a súa sorte, que por algo será. Nin que o estranxeiro pobre é un violador ou unha puta. Nin que os maltratadores se viron abocados a maltratar por tal ou cal circunstancia.

O voto católico non debería sosteñer os que crean e viven do medo, os que fomentan o odio ao diferente, ridiculizan a igualdade e desprezan os esforzos por coidar a nosa casa común. O voto católico non debería ser “nacional-católico”.

A misericordia
máis potente faise
hoxe con políticas
públicas que
igualan, sandan,
ensinan, nutren...

Plutocracia e “cleptocracia”

Plutocracia é, literalmente, o poder dos máis ricos. Ese poder será directo, explícito e aberto; ou indirecto, encubierto e implícito, segundo determine ou condicione, máis ou menos abertamente, o goberno da “cousa pública”. En todas as democracias está presente, en diverso grao, a influencia dos máis ricos e creo que pode establecerse que a máis plutocracia, menos democracia ou democracia máis formal ca real. Na democracia española tamén.

Os máis ricos e adifeirados operan e teñen ascendente case que en todas as instancias, organismos e institucións, públicas e privadas, incluídos os partidos; pero, iso si, con máis influencia directa canto máis á dereita se sitúen as organizacións políticas. En España tamén, aínda que de forma diferente porque unha boa parte do gran capitalismo español, das grandes fortunas máis que de plutócratas, habería que cualificalos de “cleptócratas”.

A “cleptocracia” sería, literalmente, o poder dos que labraron a súa fortuna mediante o latrocinio e o engano. Serían eses adifeirados nados da corrupción sistémica e sistemática do franquismo, que acumularon o seu capital espoliando bens públicos e privados, muxindo os ubres da ditadura. Sería moi bo que —de non o haber— houbera un estudo ben documentado, completo e para coñecemento público de quen son, cantos son e que peso teñen os “cleptócratas” no aparello económico e financeiro español.

Con todo, sabemos que influencia e peso si teñen moito. E sabémolo porque, nesta inconclusa transición, nunca se depuraron e nin sequera se sinalaron as inmensas fortunas nadas da corrupción e do espolio do franquismo, senón que se branquearon e seguiron engordando nas entrañas do noso capitalismo autóctono, con toda

impunidade. Conseguírono derrotando e extirpando do sistema político español forzas do centro político e da dereita democrática e liberal que, sendo permeables á influencia dos plutócratas, poderían colaborar na depuración e mesmo na extirpación do cancro “cleptócrata”. Deste traballo sucio, no ámbito da política, encargáronse os reformistas do franquismo cando, primeiro con Alianza Popular e logo co PP, afastaron ou integraron e domearon a liberais, democristiáns e outras “familias” progresistas do centro-dereita español.

A plutocracia, é verdade, retarda e distorce o proceso natural da democracia, pero a “cleptocracia” corrómpea de raíz e tenta liquidala no curto ou medio prazo.

Velaí o núcleo trumpista da política neoliberal que reacciona contra os dereitos das persoas, as liberdades públicas, o benestar social, a emancipación da muller, a xustiza social e a convivencia pacífica.

Desgraciadamente, desde as dereitas españolas non se propón, como sería propio, que moderemos ou embridemos a influencia dos máis ricos, senón que nos presionan para que, coa democracia e co noso voto, asumamos o branqueo da corrupción e acatemos o poder máis directo e efectivo dos “cleptócratas”. De aquí en diante, o camiño do autoritarismo, aínda que tope algún atranco, sería costa abaixo.

**Nunca se sinalaron
as inmensas fortunas
nadas da corrupción
e do espolio do
franquismo**

...pero a vaquiña polo que vale

Tino Santiago

EMIA

Quen gañou as municipais en Galicia?

En 1999 Jordi Pujol foi elixido presidente da Generalitat de Cataluña por sexta vez. Convergència i Unió acadou 56 deputados, dos 135 da asemblea catalá. Lonxe da maioría absoluta, Pujol pactou co Partido Popular de Cataluña 12 escanos e seguiu á fronte do goberno.

A vitoria foi unha sorpresa. As enquisas daban por seguro que o alcalde de Barcelona, **Pascual Maragall**, ía ser o novo presidente. Pero a noite do 17 de outubro trouxo un resultado inesperado: CiU conseguira **56** deputados e o **PSC** de Maragall **52**. A sensación de frustración enchoupaba o ambiente na sede do PSC en Barcelona. Pascual Maragall, o gran alcalde, tiña que explicar que pasara. A fórmula que atopou ía ter repercusión moito máis aló daquela elección. Maragall dixo: *“Teñen máis escanos, pero nós temos máis votos”* (exactamente, 4879).

Nunca ata ese momento un dirixente dun dos grandes partidos puxera en dúbida o sistema deseñado nos debates constitucionais. Os gobernos saían, e saen, elixidos dos parlamentos. Dependen das maiorías que alí se forman, independentemente dos votos conseguidos. Os gobernos non eran, non son, elixidos nunha consulta directa aos cidadáns, como pasa nos EUA. Ata entón, estaba claro que gañaba o partido que podía formar goberno, como en Alemaña ou Dinamarca.

A sensación de gañar ou perder ten un elemento subxectivo, pois depende, como no resto das cousas da vida, dos obxectivos que se marque cada partido. Pero así e todo, pódense buscar criterios que nos axuden a entender mellor o que pasa. O **BNG**, por exemplo, ten que estar moi con-

(foto e gráfico tomados de Faro de Vigo)

tento co resultado das pasadas elección locais: conta cunhas **36 alcaldías**, fronte ás 28 conseguidas en 2019. En total, estes concellos suman preto de **400 000 habitantes**, case o 15 % da poboación do país. O BNG gañou? Home, pois dentro da súa evolución, sen dúbida. É o gañador en Galicia? Non.

Cando se redactou esta columna, o **PPdeG** andaba sobre as **150 alcaldías**, algo máis ca as 146 de 2019. Gobernarán algo menos de **700 000 persoas**, pouco máis do 25 % da poboación. Pódese dicir que o **PPdeG** gañou? Tendo en conta que conseguiron o goberno de Ferrol e a presidencia da Deputación de Pontevedra, algo mellor si que lle foi, pero afirmar que gañou en Galicia é moito dicir.

Pola súa banda, o **PSdeG** vai rondar as **100 alcaldías**, algo menos que en 2019, que tiñan 111 concellos. En total, suman uns **1 250 000 cidadáns**, case o 47 % da poboación galega. É verdade que perderon Ferrol e a Deputación de Pontevedra, pero, como no caso de Pujol no 1999, cando se faga memoria dírase que foron os gañadores dos comicios locais de 2023, aínda que os mapas da propaganda tingan de azul o mapa dos 313 concellos de Galicia.

O de gañar ou perder
ten algo de subxectivo,
pois depende dos
obxectivos que se
marque cada quen

O peto do Santo Antón

Rubén Aramburu

Sínodo
2021
2023

Por unha Igrexa sinodal
comuñón | participación | misión

Aí vén o Sínodo. O Sínodo da Sinodalidade. Un sínodo vén a ser algo parecido ao que hoxe chamamos unha asemblea. Tradicionalmente un sínodo era unha reunión de bispos para abordar algunha cuestión importante na vida da Igrexa, na que debatían, opinaban e, ao final, o papa publicaba un documento recollendo aportacións e indicando camiños. Sínodos recentes foron os da Amazonía, da familia, da evanxelización, da mocidade... Tamén hai sínodos nas dioceses e mesmo en países, como acontece agora mesmo en Alemaña.

O Sínodo da Sinodalidade é todo un proxecto do papa Francisco en transformar unha igrexa clerical nunha asemblea de irmáns, todos iguais. Non vai ser doado; por iso o proceso vai durar dous anos, máis os dous de preparación e participación por dioceses e países que rematou hai pouco. A novidade foi a consulta mundial na que puido participar calquera, mesmo persoas afastadas ou non crentes. Tratábase de escoitar. Logo desta consulta, redactouse un documento de tra-

ballo, *Instrumentum laboris*, onde se recollen suxestións de todo o mundo e se formulan preguntas para buscar novos camiños. Outra das novidades deste Sínodo é que por vez primeira van participar persoas que non son bispos, incluídas as mulleres, e con dereito a voto. O documento de traballo artículase en tres cuestións: comuñón, misión e participación. Como acoller a todos en fidelidade ao Evanxeo? Como artellar a corresponsabilidade de todos os bautizados? Que novas estruturas de goberno son necesarias e quen debe participar nesas estruturas?

O documento recolle vellas aspiracións de boa parte dos crentes: a ordenación de homes casados, o diaconado feminino, a acollida as persoas LGTB, a comuñón de persoas divorciadas e con nova familia... Son retos que formula unha sociedade que avanza por vieiros de igualdade e novas formas de convivencia. Hai sectores moi contrarios ao Sínodo de Francisco, sobre todo no clero, que ven perigar privilexios e poderes. A cousa promete. En outubro comeza toda unha aventura do espírito.

O CARRABOXO por KOBÉ LOIS

HOXE É O DÍA MUNDIAL DO MEDIO AMBIENTE
SO QUEDA MEDIO?

X 5-6-23

"OS DA INTELIXENCIA ARTIFICIAL DIN QUE PODEN
PREDICIR O FUTURO. BORDIA, XA ESTÁN AO NÍVEL
DAS BOTADORAS DE CARTAS!"

X 23-6-23

O peto común

Teresa Souto Loira

ERASMUS

Preparadas para o verán, moitas para as merecidas vacacións ou descansos. Penso na mocidade que tanto se esforzou, unhas para aprobar a ABAU, outras a ESO ou o curso na universidade. O esforzo ten resposta e o máis importante é que cada unha destas persoas cumpriase coas súas propias expectativas realistas. Por suposto, realistas e, tralas notas xa reais, a que quería un nove, conseguiu; a que loitaba polo trece, logrouno; a que agardaba o sete, sacouno, e iso é o bo, que cada cal logrou o que esperaba e polo que loitaba, polo que traballou todo o curso. E cada persoa única busca e loita polas súas posibilidades futuras. Parabéns á que vai realizar un ciclo medio, un ciclo superior, unha carreira universitaria, unha vocación, unha aprendizaxe. Toda a sorte para esa mocidade que cre en si mesma; nós tamén cremos nela.

Rumores de esperanza

Xan Guillén Vázquez

Hai algo nos meus alumnos e alumnas que me fascina porque o considero un avance respecto do que eran os meus tempos. Á xente nova encántalle viaxar e faino moito. Aforran e gastan cartos en percorrer mundo buscando ofertas xeitosas que lles permiten coñecer moitos lugares. Unha das máis populares é o Interrail. Cun prezo razoable e cunha mochila, poden percorrer boa parte de Europa ao seu ritmo.

Ademais hai que falar da popularización do Erasmus, que fai que o ámbito universitario se abra e non se centre só nunha única cidade. Cada vez son máis os que fan os seus estudos superiores en varios lugares, completando a súa formación.

Esta mentalidade de rachar o ámbito da súa casa e o seu lugar beneficianos a todos. Que a nosa mocidade viaxe,

cambie de grupos, coñeza países, costumes, lugares, climas, comidas... fainos máis flexibles como sociedade. É o antídoto ideal para aqueles que buscan sinalar o propio, rexeitando o alleo. Oxalá que esta mentalidade acabe transformándose en sentido crítico contra a extrema dereita que tamén xorde en Europa. Abofé.

A sociedade cooperativa Mazarelos é a responsable do proxecto **O REINO NO MAPA** de divulgación do Reino Medieval de Galiza. A través de diferentes mapas, amósanse distintos aspectos da organización política, social e cultural do Reino e o seu encadre no mundo da época. Partindo de fontes orixinais, usando unha linguaxe sinxela e acompañando textos e vídeos, o proxecto comparte en acceso libre materiais divulgativos que se poden descargar desde a súa páxina web: <https://reino.mazarelos.gal>

Este verán a USC impartirá o curso **CHAVES PARA UNHA TRANSICIÓN AGROECOLÓXICA EN GALICIA**, que se vai celebrar en Lugo entre o 17 e o 20 de xullo. A proposta centrarase nas potencialidades e problemas do tema proposto, combinando coñecementos teóricos e prácticos. No curso teñen un peso fundamental as visitas técnicas a explotacións agrarias e os obradoiros, que tocarán temas diversos: desde as sementes ao tratamento das fontes orais, pasando polas técnicas de produción.

A Coordinadora de Traballadores de Normalización da Lingua (CTNL) promoven os **PREMIOS MIL PRIMAVERAS**, que se outorgan coa finalidade de valorar, recoñecer e difundir accións, campañas, programas e proxectos para a posta en valor e fomento da lingua e o incremento do seu uso e/ou prestixio. Concédense un máximo de catro premios, que consisten no recoñecemento e difusión das campañas premiadas como modelos positivos na normalización lingüística.

As alcaldías de marca galega van máis alá de Pedrafita e mesmo chegan a Xenebra. Durante un ano, **ALFONSO GÓMEZ**, nacido e criado en Corme, será o alcalde da segunda cidade suíza. Na base do seu mandato sitúa a defensa dos dereitos humanos e a urxencia climática. Alfonso é militante dos Verdes e xestiona competencias de igualdade, integración, vivendas sociais, recursos humanos, finanzas e políticas de espazos verdes e vexetización da cidade.

Os últimos acontecementos da guerra de Ucraína moveron un grupo de **XUBILADAS E XUBILADOS GALEGOS** a redactar un manifesto, ao que xa lle amosaron o seu apoio persoas de relevancia do ámbito da política, da cultura e da sociedade do país. O obxectivo é reclamar o inicio de xestións diplomáticas na liña da Unión Africana, Lula da Silva, Xi Jinping ou o Papa Francisco, para acadar a paz definitiva e sentar as bases de novas relacións internacionais fóra da imposición duns Estados sobre outros.

MANUEL VELLO, MANOLO DE MESÍA “dedicou toda a súa vida á gran loita das cousas pequenas”. Activista social, defensor da lingua e da cultura galegas, loitador na política e no sindicalismo, irimego e sancristán. A súa traxectoria vital recolleuse nun documental producido por Nós Televisión, dirixido por Xosé Bocixa. Pode verse en Youtube, no que falan a súa familia e as compañeiras e compañeiros que o acompañaron ao longo da súa vida.

A REDE MIRIAM fai unha nova convocatoria do Seminario de Acompañamento Integral, que terá lugar en Salamanca entre o mes de outubro de 2023 e o de agosto de 2025 (seminarioacompanamiento@gmail.com). A rede está constituída por mulleres laicas e relixiosas; sostense na creación de vínculos, no coidado da relación e o acompañamento grupal entre mulleres. Xúntanse desde a súa vivencia da espiritualidade ignaciana, pensada e vivida con perspectiva de xénero e á luz de novos paradigmas teolóxicos.

A ONG Egueire organiza en Mazaricos a **XIII FESTA AFRICANA**, o vindeiro 8 de xullo (é necesario inscribirse). Entre as actividades, que comezarán a partir das 12.00 h no recinto feiral da Picota, figuran exposicións de máscaras, esculturas e pinturas, obradoiros de danza e de música africana, un “rastrillo” e unha actuación musical. Rematará co xantar.

Os “outros” seres humanos

As traxedias no Mediterráneo poñen nas portadas o asunto da inmigración, pero o día a día da vida aquí das persoas inmigrantes e refuxiadas é unha realidade “soterrada”. Está aí, pero rara vez forma parte do debate público serio e rigoroso. E cando o fai, en fases electorais, é demasiadas veces a ultradereita a que marca a axenda, identificando de maneira perversa inmigración con delincuencia e outras “lindezas”. Pero son moitas as persoas que de maneira organizada tratan de recolocar o asunto alí onde debe estar: o dos dereitos humanos, da inclusión social e laboral, das estruturas e programas de acollida e integración. Recentemente abriuse un debate en torno ao chamado “arraigo por formación”, impulsado desde o Ministerio de Inclusión, non sen certo debate sindical. Conversamos con Miguel Fernández, do Foro Galego de Inmigración.

Que é iso de “arraigo por formación”? A que realidade responde?

É unha iniciativa do goberno que xa a puxo en práctica hai uns meses e que agora quere reformular ante o fracaso da iniciativa anterior. Veremos en que se traduce, pero normalmente este tipo de anuncios políticos, polas dificultades burocráticas, non son doados de cumprir. Un exemplo: como se matrícula unha persoa nun ciclo de FP, cando nin os rapaces dos institutos, ás

dos, nun momento de situación económica e laboral, en xeral, moi positiva. Utilizar as persoas migrantes como mercadoría laboral é un “clásico” que deberíamos empezar a cuestionar.

Por que a reticencia dos sindicatos maioritarios?

Tamén é un “clásico”. Formalmente preséntase como a intención de non abaratar o mercado laboral, o que, en parte, é certo, claro. Por outra, trataríase dun tipo de racismo coas traballadoras migrantes, na defensa das traballadoras locais, aínda que isto se recoñece menos. Seino ben porque eu mesmo contactei con CCOO e UXT a nivel galego para que apoiasen e difundisen a ILP e ambos os dous, con diferentes xustificacións, negáronse. Tampouco o fixeron a nivel estatal.

Que importancia tivo ese proceso arredor da iniciativa legislativa e que foi dela?

A ILP morreu coa convocatoria de eleccións xerais para o mes de xullo, pero foi un esforzo ben “chulo”, espe-

o cerne da cuestión é o cambio dunha lei de estranxeiría con máis de 20 anos de vixencia

veces, poden acceder pola limitacións de prazas? Agora quere flexibilizarse pero, en todo caso, **hai que levar aquí dous anos de residencia en situación irregular**. Por outra banda, estas medidas de Escrivá son para xustificar que o PSOE viña opoñéndose á Iniciativa Legislativa para a Regularización (ILP), unha iniciativa legislativa amparada por 700 000 sinaturas, aducindo que a UE non llo permitía (durante a pandemia fíxose en Portugal e Italia, parcialmente). A cousa responde á falta de traballadoras en postos non cualifica-

cialmente dos propios colectivos de persoas migrantes e racializadas que conseguiron todas esas sinaturas. Ese ano de traballo conxunto permitiu mellorar a coordinación e a partir de agora tentaremos manter esas accións coordinadas, para que teñan máis forza e dimensión. Por exemplo, recentemente na memoria e denuncia da Masacre de Melilla do ano pasado. Teoricamente, o novo goberno despois das eleccións pode retomar a Iniciativa, as sinaturas non caducan, pero iso será moi difícil.

En realidade, isto era un “parche” tamén porque o cerne da cuestión é o cambio da Lei de Estranxeiría con máis de 20 anos de vixencia e con regulamentos cambiantes que a dulcificaron algo, pero que non establece medidas de entrada razoable no Estado español. Isto provoca as mortes na fronteira sur, terribles e evitables, e condena á miseria e á falta de dereitos humanos básicos as persoas migrantes que entran como “turistas” (a inmensa maioría) porque non hai outra forma. Ademais iso provoca un colapso nas solicitudes de asilo.

Falando do “asilo”, como está este tema?

Pois iso, colapsado... porque moitas persoas buscan aquí a alternativa, para non ter que esperar tres anos en situación irregular para poder arranxar “papeis”. En xeral, existe un racismo estrutural institucional que se manifesta nas leis e regulamentos discriminatorios, como o acceso á RISGA ou IMV (imposible para as veciñas en situación de irregularidade administrativa), pero tamén na tradicional falta de medios e recursos públicos para atender este colectivo. Non é só unha incomodidade, é un auténtico drama, cando resulta imposible conseguir citas para moitos dos trámites, o que pon en

perigo o acceso ou renovación de documentación conseguida tras anos de esforzo, normalmente en situación de irregularidade. No caso do asilo, que é un dereito humano fundamental, estamos a falar de citas a máis dun

destas persoas e, neste momento, promovelos é unha opción política clara da ultradereita, apoiada ou consentida pola dereita tradicional.

Dinos algo en positivo...

que resulte imposible conseguir citas para moitos dos trámites, non é unha “incomodidade”, é un auténtico drama.

ano vista. Tampouco hai suficientes recursos públicos para atender esta poboación, unha vez que é recoñecida como tal.

O racismo volve a ser actualidade, por certo...

Si, máis ala dos casos mediáticos de deportistas de elite, o racismo é unha realidade cotiá para as persoas migrantes e racializadas no Estado español: no acceso a unha vivenda (máis cara e máis difícil de atopar); no acceso a un emprego (peores condicións e despois dos “nacionais”); no acceso aos lugares de ocio... Efectivamente, España é un país racista e convén dicilo de forma clara. O racismo, ademais de inxustiza, complica así, de feito, a vida cotiá

Un aspecto moi positivo é a cada vez maior presenza e implicación das propias persoas migrantes e racializadas e dos seus colectivos na defensa dos seus dereitos. Esta presenza debe incrementarse cada vez máis, para que sexan elas as que elaboren e propoñan os discursos e as actuacións que hai que desenvolver, deixando as persoas eurobrancas nun papel secundario de apoio. Por exemplo, o tema do racismo pode parecer nos menor en relación coas malas condicións de vida (emprego, vivenda...), pero é un tema que elas mesmas quixeron poñer sobre a mesa. Logo, naturalmente, un reto imprescindible é a modificación da Lei de Estranxeiría, pouco se pode avanzar sen iso.

Vai de romaxe en Brión

Sororidade e terra (solidariedade entre mulleres, irmandade feminina) será o berro que nos congregate na 45.º Romaxe, o día 9 de setembro, na carballeira de Santa Minia de Brión, terras da Amaía, preto de Santiago de Compostela.

Da raíña Lupa á Rosalía de Castro

Por ser territorio de clima benigno, exuberante vexetación e xentes aco-lledoras, dicían os vellos aquilo de “A Amaía, pasala con día”. Para percorrela admirados, para gozala devagar. Pola súa forte personalidade, alguén alcumou esta terra dos antigos *amaeos* como “Galicia enteira en grandiosa síntese”. Está regada polo poético río Sar e delimitada, ao norte e oeste, polo maxestoso Tambre. Esténdese ao oeste da cidade de Santiago, camiño do mar e comprende os concellos de Ames e Brión.

As varias eras da historia foron deixando aquí significativas pegadas, comezando polos petróglifos de Xinzo e o singular campo de mámoas da Rañalonga. Quedaron máis de media ducia de castros, co sobranceiro Castro Lupario no fondal de Bastavales, dende o que a Raíña Lupa fiscalizou a traslación do corpo do santo Apóstolo, no dicir do *Códice Calixtino*.

A romanización deixou o seu cuño na *hipocaustum* de Cirro e quedou cara ao poñente o ronsel da vía *Per loca marítima*. Do século XIII, os troveiros Osorio Eáns Mariño e Martiño de Xinzo, este da aldea homónima

de Bastavales e o primeiro de Lamiño (Brión), son senllos expoñentes da lírica medieval galega. Desde o castelo brionés de Altamira, a arrogante casa dos Moscosos señoreou media Galicia durante toda a idade media, sendo tamén escenario da revolta Irmandiña. A idade moderna experimentou a proliferación de novas construcións relixiosas, que na Amaía, durante o imperio do barroco e neoclásico, acadaron carácter maxestoso, tanto que se fala das “catedrais da Amaía” referíndose ás súas igrexas parroquiais.

A Amaía é terra de Rosalía de Castro, cada recuncho bendicido nas

O lugar da
Romaxe é a
carballeira de
santa Minia,
en Pedrouzos,
concello de Brión

estrofas de “En las orillas del Sar” e as “Campanas de Bastavales” resoan por toda parte, convertidas no poema máis universal da literatura galega.

Mulleres que apostan pola terra e pola xente

Para este ano, elixiuse o lema de **Sororidade e terra**, co que significar e honrar a grea de mulleres que libremente fixeron opción de viviren e traballaren no mundo rural como sinal de encarnación na vida dos humildes. E significáranse os varios grupos de monxas irimegas que, por moitas décadas, mantiveron este testemuño. Exeria, a monxa peregrina do século IV, será a personaxe guieira da celebración.

O lugar elixido para a Romaxe é a carballeira de Santa Minia, en Pedrouzos, a capitalidade do concello de Brión: Carballeira centenaria e espléndida, situada ao pé do santuario. O edificio construíuse desde mediados do século XIX para venerar as reliquias da santa, extraídas da catacumba romana de san Calisto. No longo proceso construtivo do santuario, os fondos recadados non abondaron e este quedou inacabado (dalgún xeito, esta obra sen remate converteuse en símbolo do lugar), pero a romaxe da santa fixo fortuna e hoxe a Romaría de Santa Minia é unha das máis populares e multitudinarias de Galicia toda. Celébrase a festa de Santa Minia os días 26 e 27 de setembro.

No corazón de Galici

A maioría dos irimegos e irimegas non deberían ter dificultades para chegar a Brión, que queda a escasos 15 quilómetros da capital. Desde Santiago ou pola autoestrada AP-9, cóllese a autovía AG-56 Santiago-Brión e tómasse a saída 10. Para a carballeira de Santa Minia, hai desviación á dereita e queda a un quilómetro. Desde a saída da autovía, haberá indicadores da Romaxe.

O aparcadoiro está ao pé da carballeira. Quen chegue desde o oeste, pode tomar o corredor de Noia, que emboca na propia autovía AG-56. Para os que acudan desde o norte –terras de Xallas, Bergantiños e Costa da Morte–, teñen a AC-544 desde Negreira, que emboca en Bertamiráns na autovía AG-56, ou antes –en Portanxil–, tómasse a desviación a Brión.

Coma decote, a acollida dos romeiros farase a partir das once horas. Bo ánimo e boa festa

**“Sororidade e
terra”, na honra
dunhas mulleres
que escolleron
vivir e traballar
coa xente de
aldea**

Pola Terra de Montes, lembrando a Antonio Fraguas nos cen anos do SEG

Lévanos á singular comarca da Terra de Montes lembrar, unha vez máis e como xa se fixo en 2019, ao seu fillo egrégio Antonio Fraguas, dedicando boa parte da nosa viaxe a percorrer os lugares vinculados a este arqueólogo, etnógrafo e profesor vinculado ao Seminario de Estudos Galegos (SEG), que este ano cumpre o seu centenario.

Todos os camiños levan a Cotobade

O seu concello natal de Cotobade está hoxe unido ao de Cerdedo. Se imos desde a zona de Lugo, pasando por Agolada e Lalín e cruzando o imponente Alto do Candán, podemos botar unha ollada ao antigo mosteiro cisterciense de Sta. M.ª de Aciveiro, erguido sobre o val do alto Lérez e do que xa falamos na *Irimia* n.º 1033 (decembro 2021). O conxunto do mosteiro, abandonado e moi derramado despois da desamortización do s. XIX, foi reconvertido para uso hostaleiro, en xeral con certo respecto para os seus valores patrimoniais. Se imos desde a zona de Pontevedra ou de Santiago, no camiño poderemos achegarnos á igrexa románica de Sta. M.ª de Sacos e á carballeira da afamada romaría de san Xusto, na parroquia de san Xurxo,

ou ao conxunto de dezasete hórreos da Eira de Pedre.

Santiago de Loureiro

En calquera caso, e sabendo que temos sitios para ben xantar na zona da Chan-Carballedo ou en Cerdedo, imos primeiro a Santiago de Loureiro, parroquia natal do noso persoeiro. A igrexa, a uns 50 m da estrada e no núcleo máis grande da parroquia, é un bo edificio barroco no que destaca a fachada e, en particular para Fraguas, a imaxe dun Santiago peregrino, que custou 43 reais en 1694 e que se puxo onde está agora ao construíren a actual igrexa do s. XVIII. No interior salienta o retablo da capela maior, presidido por outra imaxe de Santiago, neste caso matamouros a cabalo.

Loureiro de Cotobade

Casa natal de Fraguas e hórreo

Peto de ánimas en Famaelga, detalle

No mesmo adro, á esquerda da fachada da igrexa, está a famosa lápida de Florentina, á que Castelao lle dedicou o seu 2.º libro de *Cousas*: “A Florentina, rapaza que morreu de amor na freguesía de Loureiro o ano de 1857”. Castelao soubo da existencia da lápida cando pasou un verán na aldea de Pazos, para estudar e debuxar os cruceiros da contorna; a lenda da malfadada moza contoulla o pai de Antonio Fraguas, falecido en 1930. O epitafio di así:

De la prenda tan querida / yacen aquí los despojos / y no se contienen los ojos / de llorar a Florentina García / joven desconsolada / que a los 23 años de edad / pasó a la eternidad / Diciembre día primero / de vida fue el postrero / para esta joya mal lograda / 1857.

O Cruceiro do Igrexario, que debuxou Castelao na súa obra *As cruces de pedra na Galiza*, érguese nunha encrucillada na saída cara á aldea de Insuela. Conta cun só chanzo e pedestal cúbico, do que arrinca o varal cilíndrico. O capitel é circular, con molduras na parte inferior e na superior, catro volutas cunha cabeza de anxo con ás no medio de cada lado. No anverso está Cristo e no reverso a Virxe en actitude orante.

Chamoulle a atención a Castelao a postura da man dereita de Cristo: “... nas nosas andanzas por Galiza foinos permitido atopar un cruceiro de vella traza, na freguesía de Loureiro (Cotobade); nel, o Redentor aparece coa man esquerda pechada e a dereita en postura de bendicir. Con este achádego fican esvaídas todas as dúbidas, podendo dicir que os nosos canteiros enriqueceron a iconografía cristiá cun novo símbolo de requintado sentimento”.

Da Insuela a Almofrei

En Insuela, á esquerda da estrada, está a casa natal de Antonio Fraguas, que é a primeira da aldea. É dun só

andar, con escaleira exterior, con patín e balcón corrido por toda a fronte. Cando el naceu, a vivenda non era así, pois refíxo a o seu pai, que era canteiro, cando volveu do Brasil o ano 1912.

Na lumieira dunha porta do curral aínda queda a pintada que fixeron os falanxistas unha das veces que buscaban a Fraguas, cando estaba escondido no monte, e que el nunca quixo borrar.

Un pouco máis adiante, o antigo campo da feira de Famaelga (que non se celebra desde hai moitos anos) é unha fermosa carballeira cunha cruz moderna no medio e, nun dos extremos, unha capela dedicada a San Bartolomeu e a Santa Lucía e un peto das ánimas cun pequeno soportal diante, que data de 1825. Ao redor hai construcións que testemuñan a importancia desta aldea noutros tempos.

Se temos un tempiño, paga moito a pena irmos logo ata Almofrei. Desde a igrexa hai que andar uns 300 m ata a súa ponte medieval, quizais do s. XV, que sobresaia pola súa traza e tamén pola beleza natural do seu enclave, co paso do río Almofrei entre penedos formando fervezas e cunha casa-muíño de varias moas. Segundo unha lenda, por esta ponte pasou a raíña Sta. Sabela de Portugal (1270-1336), cando peregrinou a Compostela.

Ponte de Almofrei

Historia de Shuggie Bain

O libro de Douglas Stuart é unha baixada aos infernos dun neoliberalismo que tivo como profetas a *Dama de Ferro* e un actor secundario que chegou a presidente dos EE.UU.

Velaquí a historia dun cativo de once anos que trata de sobrevivir no Glasgow dos 80. Barrios devastados pola desindustrialización, a pobreza, o po de carbón e a néboa. Siderurxia, minas e estaleiros pechados.

E velaquí unha cidade ferida pola crise industrial. Tsunami económico multiplicado polas políticas thatcheristas. Caída da produción dun 10 % e aumento do paro nun 141 %. Cunha clase obreira esmagada e sen futuro, sobrevivindo en arrabaldes grises e brutais. Nese submundo, a familia Bain, abandonada polo pai. Ao final quedan Shuggie e Agnes, a nai. Esta muller sen sorte vai ser o epicentro de todas as tormentas, agarrada ao efémero salvavidas do alcohol, o único á man para tantos naufragos. O outro apoio é Shuggie, rexeitado pola súa condición sexual. Atrapado entre a nai alcohólica, á que adora, e o ambiente de cascallos sociais, machismo, homofobia e violencia. Vítimas do desmantelamento do tecido industrial que expulsou á intemperie comunidades antes cohesionadas, fóra do estado do benestar. Ser neno é tarefa difícil mentres se intenta salvar a nai nun mundo de tiburóns.

A novela secciona paisaxes urbanas e sociais cunha precisión, beleza e amargura case autobiográficas. Traducida a máis de 30 idiomas, con premios como o Man Booker 2020. Dura, esta- rrecedora, chea de compaixón polas personaxes que gravitan ao redor de Shuggie e de Agnes.

A novela do amor do fillo pola nai vaise convertendo nun alegato político. Unha historia de tenrura que transcorre nun ecosistema social que afunde aos máis febles. Un relato de clase social, identidade de xénero, violencia familiar. Coa aspiración a unha vida mellor, a saír do barrio que estigmatiza. O carácter de clase asoma nunha cidade dividida pola fenda económica e cultural de odios e receos entre católicos e protestantes. Coa bandeira banal do fútbol: Rangers e Celtic.

As desapiadadas políticas que afundiron a próspera cidade mineira deixaron beirarrúas negras de carbón. Por elas deambulan vagas de derrotados á espera da esmola semanal das axudas oficiais que alongan a agonía. A familia de Shuggie é unha máis. A nai é, era, unha fermosa muller chea de soños, á procura dunha casa, dunhas faragullas de benestar. Abandonada polo home na rateira dun barrio inhóspito.

A Historia de Shuggie Bain é, sobre todo, un canto á quentura humana no medio do afundimento da pobreza, a soidade, a frustración. Tamén ao amor inquebrantable de Shuggie, que non abonda para salvar a nai cando os donos do poder e do diñeiro tentan e conseguen destruír a urdidreira humana das sociedades.

A novela do amor do fillo pola nai, virando nun alegato político e nunha historia de tenrura

Pingas de orballo

Baldomero Iglesias Dobarrio (Mero)

IRIMIA

En Vilachá, aquela xente e Don Pío

Volvín un día a Vilachá, despois da bifurcación que me tenta para escoller entre Monforte ou Rozabales. Fun lembrar ao meu irmán Santi; había un ano daquel accidente de tráfico no que quedamos orfos del, de tantos dos seus sonhos. Facíanlle -amizades- un cabodano e quero participarvos algo que me sorprendeu gratamente. Fomos todos os irmáns e outros parentes, aínda que alí había outra máis xente, moi entrañable. Ademais do acto de amizade, atopei cunha paisaxe coñecida e fermosa, coma sempre evocadora, inmóbil mirándonos desde a lembranza. Apenas alterada pola “civilización” regresiva que goberna cando traza e destrúe todo, tamén a paisaxe, deixando marca desa desfeita.

Pero non quería falar só da preciosa paisaxe que se me abría aos ollos na extensión do val e nas canles do río Tor ou cando, para a outra banda, permitían ver tamén Torbeo. Non, o que eu quería contar era do encontro coa xente e o acto relixioso que houbo pola mañá. Foi un acto sinxelo e pola súa espontaneidade debo destacar a súa mesma naturalidade, cómplice coa nosa dor. Non foi, como de costume,

un rolo no que se incide na ferida e se recrea alguén nos nomes e na terrible ausencia, que en reflexión profunda nos recolle en medos e estraño silencio. Non, foi todo o contrario, un acto de sosego, de apañarse con textos esperanzadores que pertencen á sagrada

Aprendín unha gran lección da vida e souben que os fundamentos da esperanza están onde se pode facer o ben

historia da humanidade. Deses seres que amaban a natureza e que falaban do fermosa que é a vida mentres dura, do fermosa que pode ser aínda despois, na lembranza que deixa. Quixera destacar o labor extraordinario do cura —Don Pío García Souto, xa coñecido meu por outros motivos— e que se expresou en galego con toda a naturalidade do evidente, do sinxelo e normalizado. Aquel home baixiño, sorrinte e de gran vitalidade, curador e saudador das almas, nun galego común, de pouso antigo, case eterno. Un galego sen contubernios nin “palabros”. Foi a primeira vez que sentín unha misa sen estridencias, sen forzadas traducións feitas ás présas ou sacadas dun código rebuscado e atípico. Aquela era a expresión sen artificios. A xente contestaba en galego, tamén coa pureza e inxenuidade do natural, do máis limpo. E acabou o acto cun sosego que nos encheu de gozo.

Tanto así foi que algúns dos que estabamos, despois de presentarnos, decidimos xantar xuntos, xa chegando a Monforte. Tamén foi, unha xuntanza destacable polo pouso das palabras tan entrañables, pola participación

que primaba sobre a calidade ou cantidade. Departimos o momento falando e rindo das nosas cousas, da vida a tragos curtos e pousados, padaleando a paz. Asomou algunha bágoa na ausencia. Quedamos sorprendidos pola boa mesa, pola atención exquisita que nos dispensaron.

De tarde, de novo en Vilachá, ameazaba tormenta e aínda así, fomos ao miradoiro do Tor. Contemplamos as viñas, a forza do río abrindo as veas da terra, a distancia enganosa das montañas, das baixadas e subidas. Foi un día completo, no que ademais de non sufrir, sentín o valor da vida e lembrei ao meu irmán Santiago por aqueles lares, onde –cando ía ver aos amigos- era moi feliz. Tamén aprendín unha gran lección da vida e souben que os fundamentos da esperanza están onde se pode facer o ben, xuntamente cos demais e principalmente cos que se unifican na dor, os que menos están no escaparate da información. Toda unha lección para un só día. Ao vir de volta, escribín para min no coche esta breve consideración, quedaba atrás un solpor de esperanza, porvir que a todos nos chega, coma se xuntásemos neste espazo o tempo inequívoco de calendarios que nos lembran que somos terra, foulas suspendidas no ar moi brevemente. Somos po e voamos, perdéndonos en capas de memoria. Penduramos, moi fugaces, en memorias enchendo azos e alento. A nosa resistencia é existir e resolver o traballo máis urxente de seguir en nós e no noso, sentindo cal persoas que en irmandade... Pobo somos e así nos sentimos!

A nosa resistencia
é existir e resolver
o traballo máis
urxente de seguir
en nós e no noso

Edita: Asociación A. IRIMIA - Dende setembro de 1981

Mesa de redacción: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

Colaboradores: Victorino Pérez Prieto, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopena, Tareixa Ledo Regal, Xabier Blanco, Valentina Formoso Gosende, Antonio Pinto Antón, Carmen Soto, Rubén Aramburu Molet, Marisa Vidal, Xan Guillén, Christina Moreira, Carlos Vázquez G., Teresa Souto Loira, Josecho de la Torre Culler, Lucía Santiago Díaz, Baldomero Iglesias Dobbarrio (Mero), Lois Ferradás, Xaquín Campo Freire, Nieves Espiñeira Medín, Francisco Almuíña, Alfonso Mascuñana, Antón Laxe, Ramón Díaz Raña, Olga Álvarez, Bea Cedrón, J.M. Barca López, Felipe Arias Vilas, Tino Santiago e Clara Balleas Vidal.

Corrección lingüística: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

Recepción de artigos e colaboracións en: asociacionirimia@gmail.com

Subscricións: Apdo. 296 – 15704 Santiago de Compostela.

Telf.: 615 464 095 / irimia@irimia.gal

Ordinaria: 35 Euros, de Apoio: 50 Euros. Cota de socio: 3 Euros.

Para asuntos da asociación non relacionados coa revista:

irimia@irimia.gal

Conta: Fiare Banca Etica

ES10 1550 0001 2500 0078 9628

Depósito Legal: C-1417-81

Tirada: 650 exemplares

Deseño e maquetación: TallerDD (Riveiro)

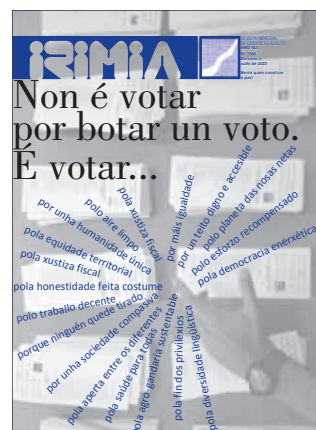
ISSN: 2172-9182

Imprime: TÓRCULO Artes Gráficas

Distribúe: IMPACTA

Edición electrónica: <http://irimia.gal>

Feito en papel reciclado

Actividade
subvencionada
pola

Deputación
DA CORUÑA

Aulas e igrexas

O vento sopra onde quere e ti séntelo zoar mais non sabes de onde vén ni para onde vai” (Xn 3,8)

O Espírito é o que ten, que sopra onde quere. A min me gustaría que resoase, aínda que fose mininamente, nesta Boa Nova, aínda que fose nese umbral imperceptible para os adultos e que só a xente nova percibe.

Como o Espírito é incontrolable, as persoas seguidoras de Xesús, xa desde o s. I, trataron de encauzalo e para isto xurdiron ás instucións, con maiúscula e en minúsculas. Parroquias e colexios están entre elas, a primeira procedente da organización medieval do territorio. Os segundos, malia que lle pese á xerarquía de aqueles tempos e algúns destes, é herdanza da Ilustración, que tamén nos trouxo ese tan “temido” relativismo.

Vigo: colexio e parroquia

Pasaba co coche pola rúa Sanjurjo Badía en Vigo. Eran ás 9:00 de mañá e xa me decatei inmediatamente que fora unha mala idea: asistín, detido tras unha fileira de coches, á entrada do alumnado do colexio máis grande de Vigo: o *Apóstol Santiago* (Xesuítas). Conta cun equipo humano orgulloso dos máis de 150 anos de historia e do seu proxecto educativo. Teñen adosada, nun lateral do recinto, a igrexa parroquial de San Francisco Xabier, que a principios deste curso escolar saltou aos medios de comunicación ao comunicaren os Xesuítas a súa saída e o onseguite peche; ao mobilizárense a comunidade parroquial, con recollida de sinaturas incluída, contra este peche; e o acordo final entre os xesuítas e a diocese de Tui-Vigo para que esta a mantivese aberta, oración por futuras vocacións incluídas e pendente dos acordos de detalle sobre a xestión e mantemento económico.

Na rúa, na aula ou na igrexa

Que priorizamos? Neste mes de xuño tiveron lugar as ABAU: dos 21 mellores expedientes, 17 procedían de centros públicos. Que é entón o que leva ás familias a matricular ás nenas/os nestes centros concertados para a ESO e privados para o Bacharelato, co custo económico que supón? Excelencia académica? Proxecto educativo? Espiritualidade? No caso do Apóstolo Santiago, destacan o tema da excelencia académica, mais insistintono seu proxecto educativo a atención persoal, a comunidade e a profunda ética.

Na decisión dos xesuítas pesa máis un colexio que unha parroquia. Sería concebible que pecharan o cole e apostasen pola parroquia? Pode ser que pesase que nin de lonxe terían acceso a tantas persoas. Observamos nas dúas últimas décadas como coles relixiosos evolucionarion a centros rexido por laicos. É isto posible para unha parroquia?. Sen sacerdotes? A diocese prega por un futuro con vocacións!

Algo ten o sector educativo que fai que a Igrexa Institución e as múltiples congregacións se neguen a abandonalo. Xa non falemos da materia de relixión, que non ten sentido no mundo que vivimos. Será a importancia económica ou a influencia social que aporta? Entenderán que o Espírito terá máis posibilidades de soprar nas aulas que en igrexas e capelas? E para quen fican as rúas?

Falando da lingua

Lidia e Valentina

Para botar unhas risas...

Bo é que xa chegan as vacacións, que, se non..., desta volta rebentabamos... Escribimos isto xa no límite, pero non sabemos se é o moito apuro ou se será vicio... Madía levan os que dan feito as cousas en tempo... A nós parécenos que o noso **é vicio, non de** ter adicións, nin de “ter vicio” no sentido de queixarnos sen ter por que..., senón de “ter o vicio”, o costume, de ser deixadas... Decía Marcelino do quinteiro de baixo que burra vella non aprende andadura e se a aprende, pouco lle dura... Por iso, chegamos ao mes de xuño coa lingua fóra, coa auga ao pescozo, a botar por fóra...

O caso é que tiñamos gana de compartir convosco unha serie de memes en galego, para que vós os compartades con toda esa vosa xente neses días de “ferias”, para que riades moito todo o verán! E sabedes o que é un meme??? Este é un termo da era dos móbiles para referirse a un chiste, seica!!! Bufff..., non estamos nada de acordo coa palabra para definir un “concepto” vello, aínda que teña formato dixital, porque ben temos na nosa lingua como chamarlle: chiste,

broma, conto... Esta évos unha desas palabras que veu para quedar, non sabemos se entrou pola xerga xuvenil (nós aprendémola das fillas adolescentes, pero agora está moi estendida a pais, nais e ata avós de adolescentes). Sabedes ou coñecedes algún? Pois aquí por onda nós escachan coa risa, por exemplo, a escoitar a Bernardino Garrido, que o houberon de roubar e finalmente saíulles o tiro pola culata pola súa habilidade coa lingua! Ou o da señora que quere recordar o nome de Piqué, ou o do viño tinto como mellor medicamento do mundo, e o do superbailador de 93 anos, o da toupiña a querer furar no asfalto... Se non os coñecedes, facede buscas no google, xa veredes. E fáganvos máis ou menos graza, para nós o importante é que a nosa lingua está na rede e a xuventude escóitaa. Aínda que lle poñemos “peros”, fagamos unha lectura positiva: chistes deste tipo tamén os hai en castelán, en inglés... e a nosa lingua está aí con todas

e coma todas! Así e todo, os galegos temos moita máis retranca... Daquela, veñan 1000 veráns máis para a nosa lingua!!!

E lembrade ir ás festas e cantar e transmitir as coplas populares. A nós venenos esta á cabeza:

*San Benitiño do ollo redondo
Hei de ir alá, miña nai, se non morro
Hei de levar unha bota de viño
E unha bola de pan para o camiño*

Se por ben é, vémonos na Romaxe!
Feliz verán!!!

Bernardino Garrido

O fachineiro da guerra e da invasión Deeply concerned

Agora que empezou a presidencia española da UE, a famosa frase deeply concerned - profundamente preocupados- que traducido quere dicir facer unha declaración e desentenderse do asunto, vai ser só un eco da Historia. Líderes e lideresas de toda a UE van facer viaxes sorpresa para entrevistarse co Presidente da Autoridade Nacional Palestina e denunciar a invasión e os massacres perpetrados por Israel. Os parlamentos europeos cederan espazos solemnes nos seus plenos para que Mahmud Abás pronuncie o seu alegato en contra da violación dos dereitos humanos no seu país. Os gobernos destinaran fondos para a axuda militar que fagan posible que fagan posible a defensa da poboación palestina. Polonia apuntarase voluntaria de primeira para a acollida de perosas refuxiadas. Palestina ingresará en Eurovisión e gañará o festival entre os aplausos e a solidariedade de todos os demais participantes. Os EUA e a OTAN adestrarán persoal militar e debaterán o envío de armamento de última xeración. Atentos.

A.Q.